

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas sayısı : 1980/67

Karar sayısı : 1981/23

Karar günü : 21.5.1981

Resmi Gazete tarih/sayı : 24.8.1981/17438

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME: İzmir Asliye 2. Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 17.2.1926 günlü, 743 sayılı "Türk Kanunu Medenisi"nin 292., 310/2. ve 443. maddeleri hükümlerinin Anayasanın 10/2., 11/2. ve 12. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OIAY:

Davacı, İzmir Asliye 2. Hukuk Mahkemesine açtığı davada davalının evlilik dışı ilişkiden doğan çocuğunun babası ve evli olması nedeniyle evlenmelerinin olanaksız bulunduğunu ileri sürüp babalığa hükmedilmesini istemiş, davalı ise, davayı ve çocuğun davacı ile evlenme vadiyle geçen beraberlikten meydana geldiğini kabul etmiştir.

Mahkeme, davacı vekilinin Medeni Yasanın 292., 310/2. ve 443 maddelerinin Anayasa'ya aykırı olduğu yolundaki savını ciddi bulmuş ve bu hükümlerin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmuştur.

III- METİNLER:

1- 17.2.1926 günlü, 743 sayılı "Türk Kanunu Medenisi"nin Anayasa'ya aykırılığı öne sürülen hükümleri de içeren 292., 310. ve 443. maddeleri şöyledir:

"Madde 292- Birbirleriyle evlenmeleri memnu olanlardan veya evli erkek ve kadınların zinasından doğan çocuk, tanınamaz."

"Madde 310- Müdeaaaleyh, anaya evlenme vadettiği veya münasebeti cinsiye bir cürüm veya nüfuzu suiistimal teşkil eylediği takdirde; müddeinin talebi üzerine hâkim, onun babalığına hükmeder.

Münasebeti cinsiye zamanında, müdeaaaleyh evli ise; hakim, babalığa hükmedemez."

"443- Nesebi sahih olmayan hısımlar, ana tarafından nesebi sahih hısımlar gibi mirasçılık hakkını haizdir. Bunların, baba cihetinden mirasçı olabilmeleri; babalarının kendilerini tanımış, veya babalıklarına hüküm sudur etmiş bulunmasına mütevakkıftır.

Baba tarafından nesebi sahih olmıyan bir çocuk yahut fûruu, babasının nesebi sahih fûrularıyla içtima ederse; nesebi sahih bir çocuğa veya ferilerine isabet eden hissenin yarısını alırlar."

2- Dayanılan Anayasa kuralları:

"Madde 10- Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.

Esas sayısı : 1980/67
Karar sayısı : 1981/23

Devlet, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, fert huzuru, sosyal adalet ve hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşamayacak surette sınırlayan siyasî, iktisadî ve sosyal bütün engelleri kaldırır; insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlar."

"Madde 11- İkinci fıkra:

Kanun, temel hak ve hürriyetlerin özüne dokunamaz."

"Madde 12- Herkes, dil, ırk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ayırımı gözetilmeksizin, kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz."

"Madde 35- Aile Türk toplumunun temelidir.

Devlet ve diğer kamu tüzel kişileri, ailenin, ananın ve çocuğun korunması için gerekli tedbirleri alır ve teşkilâtı kurar."

IV- İLK İNCELEME:

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca, Şevket Müftügil, Ahmet H.Boyacıoğlu, Rüştü Aral, Osman Tokcan, Muammer Yazar, Adil Esmer, Nihat O.Akçakayalıoğlu, Nahit Saçlıoğlu, Hüseyin Karamüstantıkoğlu, Kenan Terzioğlu, Orhan Onar, Necdet Darıcıoğlu, İhsan N. Tanyıldız, Bülent Olçay ve Yılmaz Aliefendioğlu'nun katılmalarıyla 6.11.1980 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, sınırlama sorunu üzerinde durulmuştur.

Mahkemenin elindeki davada, evli erkeğin, evlilik dışı ilişkisinden doğan çocuğun babalığına hükmedilmesi istenmektedir. Anayasaya aykırı olduğu öne sürülen hükümlerden 292. Madde, birbirleriyle evlenmeleri yasaklananlardan veya evli erkek ve kadınların zinasından doğan çocukların tanımayacağına ilişkin olup, görülmekte olan davada uygulanacak hüküm değildir. Yine iptali istenen 443. Madde, nesebi sahih olmıyan çocukların miras haklarını düzenlemektedir. Mahkemeye açılan davada, miras hakkı ile ilgili bir istek söz konusu değildir. O halde 292. Ve 443. Maddeler mahkemenin elindeki davada uygulanma durumunda bulunmaktadır.

Öte yandan itiraz konusu olan 310. Maddenin ikinci fıkrası; cinsel ilişki zamanında davalı evli ise, mahkemece, onun babalığına karar verilemeyeceğini hükme bağlamaktadır. Bu kural davayı çözümlmek için uygulanması zorunlu olduğundan, Anayasaya uygunluk denetiminin de bu hükümle sınırlı olarak yapılması gerekmektedir.

Böylece yapılan ilk inceleme sonunda:

"Dosyada eksiklik bulunmadığından esasın 17.2.1926 günlü, 743 sayılı Türk Medeni Yasası'nın 310/2. Maddesiyle sınırlı olarak incelenmesine" oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ:

İşin esasına ilişkin rapor, Mahkemenin gerekçeli kararı, itiraz konusu yasa hükümleri, bunlarla ilgili metinler, Anayasa'ya aykırılık savına dayanak tutulan Anayasa kuralları, dosyadaki öteki belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

İtirazcı Mahkeme, Medeni Yasa'daki 310. Maddenin ikinci fıkrasını oluşturan "Münasebeti cinsiye zamanında, müddeaaaleyh evli ise; hakim babalığa hükmedemez" biçimindeki hükmün, Anayasaya aykırı olduğu yönündeki itirazı ciddi bularak iptalini istemektedir.

Esas sayısı : 1980/67
Karar sayısı : 1981/23

17.2.1926 günlü, 743 sayılı "Türk Kanunu Medenisi"nin itiraz konusu edilen 310. Maddesinin ikinci fıkrası başka bir başvuru nedeniyle iptaline Anayasa Mahkemesince 21.5.1981 gününde, esas 1980/29, karar 1981/22 sayı ile karar verildiğinden, aynı konu hakkında yeniden karar verilmesine yer bulunmaktadır.

V- SONUÇ:

Türk Medeni Yasası'nın itiraz konusu 310. Maddesinin ikinci fıkrası hükmünün iptaline, başka bir başvuru nedeniyle 21.5.1981 gününde esas 1980/29, karar 1981/22 sayılı ile karar verilmiş bulunduğundan, aynı konu hakkında yeniden karar verilmesine yer olmadığına,

21.5.1981 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Şevket Müftügil

Başkanvekili
Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye
Muammer Yazar

Üye
Adil Esmer

Üye
Hakkı Müderrisoğlu

Üye
Nihat O. Akçakayalıoğlu

Üye
Nahit Saçlıoğlu

Üye
Hüseyin Karamüstantikoğlu

Üye
Kenan Terzioğlu

Üye
Orhan Onar

Üye
Muammer Turan

Üye
Mehmet Çınarlı

Üye
Necdet Darıcıoğlu

Üye
Yılmaz Aliefendioğlu

Üye
Yekta Güngör Özden